

FANATISMUL RELIGIOS

Corneliu BARBORICĂ

Fanatismul religios macină și astăzi lumea ca în Evul Mediu, deși nu în aceleași proporții, dar cu aceeași violență. A se vedea conflictul dintre protestanți și catolici în Irlanda de Nord în creștinătate, iar în lumea islamică dintre șiiți și suniți, ca și conflictul, devenit tot mai amenințător pe plan global, dintre islam și restul religiilor.

Fanatismul religios a dus, în bună măsură, la dezmembrarea înfloritoarei Iugoslavii titoiste. Apărut după primul război mondial, regatul iugoslaviei îngloba, sub semnul solidarității panslave, popoare diferite ca limbă, tradiție, cultură și religie. Axa statului o formau Serbia (Pentru cine nu știe: Muntenegru este tot o regiune populată cu sârbi.) și Croația, locuite de două popoare ce vorbeau aceeași limbă cu diferențe minime de natură dialectală. Celelalte două componente ale statului, devenit după cel de al doilea război mondial federație, Slovenia și Macedonia, au o populație ce vorbește limbi diferite atât de varianta sârbă, cât și de cea croată. Având în vedere marea apropiere dintre limba vorbită în Serbia și Muntenegru, pe o de parte, și cea a croaților pe de altă parte, s-a căzut de comun acord ca să se vorbească în acest caz de o singură limbă, căreia i-au zis *sârbocroată*. Când vorbesc despre două variante ale aceleiași limbi, să știți că nu spun vorbe-n vânt. Ca slavist am colindat Iugoslavia în lung și-n lat, am participat la cursuri de vară organizate de universitatea din Zagreb și la câteva simpozioane iugoslavo-române pe teme filologice, la Belgrad, am citit texte scrise și cu chirilice, folosite de sârbi, și cu litere latine, folosite de croați, descoperind cu surprindere că textele cu litere latine erau aproape identice cu cele în chirilice.

Sârbii sunt ortodocși, croații sunt catolici. La acestea se adaugă tradițiile istorice diferite. După bătălia din Kosovo, Câmpia Mierlei, și după alte războaie succesive, Serbia a căzut sub ocupație otomană, pe când Croația s-a bucurat de o relativă autonomie ca Banat în cadrul regatului Ungariei. Aici e începutul zăzaniei între unii și alții. Cei dintâi au trădat federația croații care și-au proclamat unilateral independența la începutul celui de al doilea război mondial, lăsând Serbia pradă ușoară invaziei germane.

Este incontestabil că statul iugoslav n-a avut o structură națională echilibrată și, după cum s-a văzut după 1990, vechile sentimente de solidaritate panslavă n-au fost suficiente să pătreze echilibrul interior al țării, dimpotrivă, au răbufnit sentimentele naționaliste legate de tradiție, cultură, religie, limbă. Catholicismul militant și agresiv al croaților a fost provocarea, începutul dezmembrării Iugoslaviei. Conducerea de la Belgrad n-a fost capabilă să analizeze cu atenție ce se ascunde în spatele militantismului catolic al fraților lor, să vadă sforile trase de serviciile secrete ale marilor puteri, și a pornit războiul de represiune. În istoria modernă, marile puteri au fost mereu interesate să fărâmițeze structurile statale care li se puteau opune. Micile stătulețe puteau fi mai ușor controlate. Dovadă

elocventă stă Rusia care, după războiul cu turcii de la 1877-1878, prin tratatul de la San Stefano le-a acordat fraților lor bulgari un teritoriu supradimensionat care se întindea la sud până la Marea Egee, iar la vest până la Marea Adriatică. La întâlnirea de la Berlin a marilor puteri europene s-au răzgândit, speriate ca nu cumva să apară în Peninsula Balcanică, un stat prea puternic pe care să nu-l poată domina.

Provincia Kosovo dovedește că o buturugă mică poate oricând răsturna carul mare, adică liniștea în Balcani ca și în toată Europa prin intensificarea terorismului islamist. Agresiunea NATO împotriva Iugoslaviei n-a făcut decât să dea câștig de cauză albanezilor musulmani, cu alte cuvinte să încurajeze terorismul islamist, în Kosovo ca și în Bosnia. Ei bine, pentru cine nu știe, și prea multă lume nu știe, trebuie să spun că bosniicii sunt tot sârbi sau croați trecuți la religia musulmană! Pentru mine e limpede că una din cauzele principale ale dezmembrării Iugoslaviei a fost fanatismul religios. Recentele masacre din Kosovo o confirmă.

2003